

OBlici OBITELJSKOG ŽIVOTA U ZAPADNIM ZEMLJAMA

Ako želimo voditi učinkovitu obiteljsku politiku moramo utvrditi oblike današnje obitelji. Poznato je da su ti oblici brojni i da nema dominantnog modela obiteljskog života kao što je donedavno bila konjugalna obitelj sa zaposlenim ocem, majkom u domaćinstvu te djecom. U novijoj literaturi o obitelji velika se pažnja poklanja upravo analizi oblika obiteljskog života. Pri tome se najviše govori o jednorodite-

ljskim obiteljima. Ovdje dajemo tri tabele od kojih prva pokazuje raznolikost obiteljskih oblika s obzirom na status žene na početku fertlnog razdoblja, druga sadrži podatke o jednoroditeljskim obiteljima te starim roditeljima, a treća o izvanbračnim rođenjima. Svi se podaci odnose na zapadne zemlje u kojima se statistike o obitelji pažljivo prate.

Tablica 1.

Oblici obitelji u kojima s obzirom na status žene na početku fertlnog razdoblja u nekim zapadnoeuropskim zemljama krajem osamdesetih godina - u % -

Oblik obitelji	Irska 1978.	Italija 1988.	Nizozemska 1989/90.	DR Njemačka 1987.	Njemačka 1988/89.	Švicarska 1988.	Švedska 1990.
- Žive kod roditelja, nisu aktivne	1.8	-	-	-	-	-	-
- Žive kod roditelja, aktivne	0.4	-	-	-	-	-	-
- Neudate, bez djece, aktivne, nemaju obiteljsko domaćinstvo	1.3	} 4	8.2	1.5	-	-	12.8
- Neudate, bez djece, nisu aktivne, žive same	1.4						
- Žive u zajedničkom domaćinstvu bez braka, bez djece, oba su partnera aktivna	-	-	-	-	-	-	4.4
- Žive u zajedničkom domaćinstvu, bez braka, s djecom, aktivne	-	1	-	5.5	-	-	1.9
- Sama majka	-	8	-	1.5	-	-	5.1
- Udata, bez djece, nije aktivna	13.5	8	8.0	-	15.1	13.1	4.0
- Udata, bez djece, aktivna	3.5	4	8.7	2.8	10.6	8.3	31.5
- Udata, 1 dijete, nije aktivna	20.2	9	12.3	-	12.6	14.8	2.2
- Udata, 1 dijete, aktivna	2.5	3	9.9	20.0	11.0	5.9	18.7
- Udata, 2 djece ili više, nije aktivna	17.6	42	22.7	-	15.8	19.5	3.8
- Udata, 2 djece ili više, aktivna	3.8	17	16.1	43.6	7.7	6.0	8.1
- Odvojena, razvedena, udovica (sa ili bez djece)	5.7	-	-	-	-	-	-
- Razvedena, s djecom, aktivna	-	-	-	8.8	-	1.5	-
- Razvedena, bez djece, aktivna	-	-	-	-	-	2.8	-
- Udata, 1 dijete, dvoje supružnika, nisu aktivni	7.3	-	-	2.8	-	-	-
- Udata, bez djece, dvoje supružnika, nisu aktivni	4.5	-	-	-	-	-	-
- Udata, 1 dijete, djelomično aktivna	-	-	-	13.5	-	-	-
Ukupno*	83.5	96	58.9	100.0	72.8	75.1	95.2

Izvor: *Revue internationale de sécurité sociale*
3-4/1994, str. 18.

* Za neke zemlje zbroj postotaka nije 100 radi nedostatka podataka za sve navedene oblike obitelji.

Tablica 2.

Obilježja jednoroditeljskih obitelji u nekoliko zapadnoeuropskih zemalja osamdesetih i početkom devedesetih godina - u % -

	Jednoroditeljske obitelji u postotku od broja obitelji s djecom			Demografski utjecaji		Obiteljski status samih roditelja		Samci roditelji po spolu	
	1980.	1990.	Izvanbračna rođenja (%)	Stopa razvoda	Nikada oženjeni (udati) u %	Udovci (udovice) u %	Razvedeni (%)	Odvojeni (%)	Same žene (%)
Belgija	12	13	11.0	2.0	5	51	20	24	80
Danska	12	18	46.0	2.7	11	7	- 80 -		84
Francuska	7	13	28.4	1.9	26	14	- 60 -		85
Njemačka	9	12	15.5	2.2	10	19	46	16	86
Grčka	-	5	2.0	0.6	n.p.*	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Irska	7	9	12.6	-	16	24	-	60	80
Italija	4	7	6.3	0.4	17	35	6	40	87
Luksemburg	8	10	12.9	2.3	12	53	25	10	87
Nizozemska	8	10	11.4	1.9	20	13	62	5	89
Portugal	-	6	14.7	0.9	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	86
Španjolska	-	5	10.0	0.6	12	61	- 27 -		n.p.
V. Britanija	12	19	30.0	2.9	34	6	33	19	91
Australija	13	15	16.8	2.5	25	8	32	34	89
Japan	4	4	1.1	0.1	n.p.	31	61	2	83
Norveška	12	19	40.9	2.4	50+	-	- 50 -		n.p.
ŠAD	22	25	25.0	4.7	33	7	38	22	90
Švedska	18	19	47.0	2.3	62	3	29	6	84

Izvor: Bradshaw, J., Holmas, H., Whiteford, P. (1993); *Support for Children: A comparison of Arrangement in fifteen countries.* London, HMSO.

* Oznaka "n.p." znači da nema podataka.

Tablica 3.

Kretanje broja izvanbračnih rođenja u nekim industrijskim zemljama (na stotinu rođenja)

Zemlja	Godina			
	1965.	1975.	1984.	1985.
Engleska i Wales	7.7	9.1	17.3	-
Danska	9.5	21.7	40.6a	-
Francuska	5.9	8.5	18.0	24.1 (1987)
Nizozemska	1.8	2.1	7.7	-
Švedska	13.8	32.4	43.7	46.3
Švicarska	3.9	3.7	5.5a	6.0
Kanada	6.7	10.1	15.5b	-
ŠAD	7.7	14.2	18.9c	19.4

Izvor: Roussel, L., *La famille incertaine*, Ed. Odile Jacob, 1989, p. 96.

(a) 1983. godina, (b) 1982. rodeni od neudatih majki, (c) 1981. godina

Priradio: Vlado Puljiz